

REVISTA ECONOMICĂ.

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC.

Organul oficial al „SOLIDARITĂȚII“, asociațiune de institute financiare ca însoțire.

Apare odată pe săptămână.

Membri ai asociațiunii „SOLIDARITATEA“ sunt:

Agricola (Ecica), Agricola (Hunedoara), Agricola (Lugoș), Agricola (Sebeșul-săses), Albina, Ancora, Ardeleana, Arieșana, Armonia, Auraria, Aurora (Baia-mare), Avrigeana, Bănățana, Banca Poporală (Caransebeș), Banca Poporală (Dej), Banca Poporală, (Arpașul-inf.) Berzovia, Bihoreana, Bistrițana, Boșana, Brădetul, Buciumana, Cassa de oăstrare (Mercurea), Cassa de păstrare (reuniune) (Săliște), Câmpiana, Cârțișoara, Chiorana, Chiseteiana, Codreana, Codrul (Buteni), Codru (Lușța), Comuna, Concordia (T.-Uzdin), Cordiana, Coroana (Bistrița), Corvineana, Creditul, Crișana, Cugiereana, Decebal, Detunata, Doina, Drăganul, Dunăreana, Economia (Cohalm), Economul, Făgețana, Frăția, Frățietatea, Furnica, Geogeană, Gloria, Grănișterul, Hațegana, Însoțire de credit (Vestem), Institut de credit (Mehadia), Institut de credit (Gavoșdia), Isvorul (Sângeorgiu), Isvorul (Sebeșul-inf.), Iulia, Lăpușana, Ligediana, Lipovana, Luceafărul, Lumina, Mărgineana, Mercur, Mielul, Minerva, Munteana (Corniaveva), Murășiana, Murășianul, Maramurășana, Nădlăcana, Negoiul, Noiana, Olteana, Oraviciană, Orientul, Patria, Piatra, Plugarul (Cacova), Plugarul (Săcădate), Poporul (Lugoș), Poporul (Săliște), Porumbăceana, Progresul, Reuniunea de impr. și păstrare (Ily-mare), Rîureana (Cap.-Mănăstur), Săcana, Sătmăreana, Sebeșana (Caransebeș), Șoimul (Vașcău), Sebeșana (Sebeșul săs.), Secășana, Selțeana, Sentinela, Șercăiana, Silvania, Speranța (Hosman), Steaua, Șoimul (Uioara), Târnavăneana, Tîbleșana, Timișana, Unirea, Vatra, Victoria, Viitorul, Voileana, Vlădeasa, Vulturul (Sănmărtin), Vulturul, (Tășnad), Zărăndeana, Zlăgnea.

Prețul de prenumărare:

pe 1 an K 12.—, pe 1/2 an K 6.—

Redactor responsabil:

CONSTANTIN POPP.

Taxa pentru inserțiuni:

de spațiul unui cm² câte 10 fileri.

O problemă de rezolvat.

Infricoșatul războiului, la a căruia desfășurare asistăm deja de un an și mai bine, va provoca, după toate prevederile, un număr extraordinar de mare de schimbări în dreptul de proprietate a populațiunii din ambele părți ale monarhiei noastre.

Este o consecvență fatală, aceasta, a stării de războiu, a golului, ce lasă acasă în rândurile brațelor muncitoare, sutele de mii de oameni morți și dispăruți, schilodiți și ajunși invalizi, din milioanele plecate în apărarea patriei.

Schimbări număroase vor fi, mai ales, în proprietățile țărănești, la populația rurală, dat fiind, că din clasa aceasta, trupește mai vi-guroasă și mai rezistentă strapațelor unui războiu, a ieșit contingentul cel mai mare de ostași.

Moșiile acestora vor rămâne în mai mare număr lipsite de stăpânul lor, căci în mod fatal, acest mare contingent de ostași, va da și cel mai mare contingent de morți, dispăruți și invalizi, incapabili a-și continua ocupația de până acum, a-și susține cu bune rezultate gospodăria din trecut și aci va fi mai mare și golul rămas după ei acasă.

Consecvențele cele mai imediate ale acestor stări de lucruri vor fi, că mii și mii de moși mici și mari, proprietăți rurale, ca și urbane, vor ajunge la vânzare și prețul pământului și al edificiilor, — oferta fiind număroasă, iar cererea minimală — se va reduce la un nivel foarte scăzut.

Situațiile de felul celei, ce prevedem că se va crea la noi după războiu și-a avut însă totdeauna și pretutindena exploatareii lor. Astfel de exploatare se vor ivi desigur și la noi în chipul speculanților localnici și imigrați sau refugiați de prin Galiția și Bucovina, cari — în vederea câștigurilor viitoare — vor căuta să acapareze, pe prețuri mici, cât mai multe proprietăți rurale, înstăpânindu-se pe ele și aservindu-și pentru totdeauna sau cel puțin pentru timp îndelungat pe urmașii proprietarilor de eri.

Primejdia, ce amenință din partea aceasta proprietatea rurală, după războiu și după încetarea moratorului, se prevede deja și din partea cercurilor oficiale din Austria.

Pentru prevenirea primejdiei în perspectivă guvernul austriac s'a și văzut îndemnat a lua oarecare măsuri. Conform unei ordonanțe apărute în zilele trecute, proprietățile rurale din Austria se pot vinde numai cu învoirea unei comisii de control anume delegată în acest scop. Asemenea nu se pot da moșiile în arândă pe timp mai îndelungat de 10 ani — decât numai cu consensul comisiei de control.

La noi în Ungaria încă a fost adusă în discuție, de unele ziare maghiare, această chestiune importantă din toate punctele de vedere. Scrisul lor însă a trecut aproape nevădit în seamă atât la ei, cât și la noi, deși merită, în ce ne privește special pe noi, întreaga noastră atenție. Ca în totdeauna în trecut așa și în chestiunea aceasta ziarele maghiare apelează la punga statului. Statul să pună mâna, ca cumpărător, pe cât mai multe moși ale celor căzuți în războiu — zic ele — căci numai

lui îi dă mâna, *el are bani destui în acest scop, el se poate îngriji mai bine de cumpărători, prin inaugurarea unei politici de colonizare rațională și viguroasă și prin o politică de realități națională!*

Pentru noi și poporul nostru chestiunea schițată aici numai în fuga condeiului este de îndoită importanță. În fața primejdiei, ce amenință, se impune tuturor factorilor noștri chemați chibzuirea cât mai urgentă a măsurilor celor mai eficace de apărare a avutului poporului nostru, atât în contra acaparatorilor indigeni sau refugiați la noi din alte părți, cât și a acestora, cari chiar și în zilele acestea de urgie și de jertfe fără păreche din partea noastră, întru apărarea patriei comune, a gliei strămoșești, nu încetează a reclama dela deținătorii puterii publice măsuri ostile intereselor noastre naționale și economice. Să chibzuim bine mijloacele pentru luptele, ce ne așteaptă și ni se impun în viitor în direcția aceasta, ca nu cumva după pierderile de sute de mii de fii ai poporului nostru, în luptă cu dușmanul extern, să ne mai trezim și cu zeci de mii de familii deposedate și mii de moșii pierdute. Un câmp larg de activitate se îmbie în rezolvarea problemei atinse de noi în cele precedente băncilor noastre, bisericilor și altor corporații a noastre.

In atențiunea proprietarilor de vite.

Sunt cunoscute prețurile exorbitant de mari, ce se cer și se obțin la noi, dela isbucnirea războiului încoace, atât pentru vitele de tăiat, cât și pentru cele de lucru. Sunt prețuri, pe cari nu le-au pomenit până acum nici generațiile actuale, dar nici cele trecute și cari fac pentru straturile mai sărace ale populațiunii cu totul neaccesibilă carnea ca aliment.

Prețurile extraordinar de urcate ale vitelor își află explicarea în consumul potențat a cărnii din partea trupelor aflătoare pe câmpul de războiu, a cărora bună nutriție este și trebuie să fie una din grijile de competență a conducerii armatei.

Consumul de vite de tăiat al armatei este evaluat la 6—7000 de capete pro zi, ceea ce însemnează o reducere a contingentului de vite cornute cu mai mult de 2½ milioane capete pe an! Și scade în mare măsură mai ales numărul boilor de jug, ceea ce taie adânc în interesele poporului țăran, constituind chiar o primejdie pentru el.

Ademeniți de prețurile nemai pomenit de mari, ce li se oferă, atât micii economi, cât și cei mai mari, își vând adeseori, fără prea multă precauție vitele, rezonând, că acum este vremea a face câștiguri frumoase, când prețurile sunt bune, K 2.40 — K 2.50.

Cine poate ști ce va mai fi după aceasta? Se încheie pe neașteptate pacea și prețurile vor scădea iarăși repede. Ocazia de câștig este pierdută, poate pentru totdeauna!

Cine dintre economi astfel rezonează, rău face! Căci pace abia se va încheia în curând și chiar să se încheie nu va avea de urmare o imediată și mare scădere a prețurilor la vite.

Prețurile vitelor cornute, precum scrie o revistă agricolă de frunte dela noi, vor rămânea cel puțin 8—10 ani tot urcate, căci cam atâta vreme trebuie până se întregeste din nou contingentul extraordinar de scăzut în urma războiului.

Prin urmare economii, proprietarii de vite, să nu se grăbească a scoate vitele la vânzare, ca să nu se căiască mai târziu!

Chestiunea adunărilor generale și a bilanțului societăților pe acții.

La începutul anului curent, guvernul, precum se știe, a emis o ordonanță, sub Nr 130/1915 M. E., prin care a autorizat societățile pe acții și însoțirile, ca fără privire la dispozițiile statutelor lor, să-și poată amâna adunările generale cu 6 luni de zile, calculate dela încheierea anului lor de gestiune.

În sensul ordonanței amintite adunările generale ale societăților pe acții și ale însoțirilor, cari în timpuri normale își încheie bilanțul la 31 Decembrie 1914 au fost autorizate a amâna ținerea adunării generale până la 30 Iunie 1915. Cum în urma stărilor excepționale ce dominează în țara întreagă, ca consecvență a stării de războiu, o mulțime de societăți pe acții și însoțiri au fost împiedecate a-și încheia bilanțul și a ține adunarea generală până la termenul amânat de 30 Iunie a. c., guvernul s'a văzut îndemnat a emite privitor la această chestiune, o nouă ordonanță, ce a apărut în foaia oficială, dela 17 crt., sub Nr. 3008/1915 M. E.

Conform acestei nouă ordonanțe ministrul de comerț este îndreptățit a prolongi odată, sau după trebuintă, chiar și mai de multe ori, termenul adunărilor generale ale acelor societăți pe acții și însoțiri, cărora în urma stării de războiu sau a altor piedeci neînălțurabile, le-a fost cu neputință a-și ține până acum adunarea generală.

Despre respirul acordat pentru ținerea adunării generale, ministrul de comerț va înștiința fără amânare, tribunalul competent, ca for comercial.

Noua ordonanță a intrat în vigoare, imediat după publicarea ei pe întreg teritoriul țării coroanei ungare.

Exportul cerealelor române.

— Ridicarea prohibirilor. —

Pe ziua de 1/14 August a. c. s'a ridicat prohibirea de export, a următoarelor cereale și produse:

Grâu, săcară și făinurile lor precum și grișuri;

Orz, orzoaică, ovăs și făinurile lor; asemenea malțu și arpacașu;

Porumbul și făina lui;

Mazărea, fasolea, linte și alte leguminoase;

Semințe de in, de rapiță și de alte oleaginoase; deasemenea anasonul și nucile;

Meiul, horceagul, mazărea și neghina; tăritele, irimicul, turtele de in, de rapiță și de alte produse agricole, întrebuintate ca furaj;

Uleiul de in, de rapiță și alte oleaginoase.

Toate aceste cereale și produse vor plăti la ieșirea din țară taxele de export în aur de mai jos.

Consiliul de miniștri, a ratificat toate dispozițiunile hotărâte cu privire la transporturile de cereale, la ridicarea măsurilor de prohibire și fixarea taxelor de export, etc.

Noile măsuri vor intra în vigoare dela data apariției lor în „Monitorul Oficial“.

*

Taxele de export, plătibile în aur și fixate de consiliul de miniștri, pentru diferitele categorii de articole, admise la export, sunt următoarele:

Lei 600 de vagon: pentru grâu, săcară, făinurile lor și pentru grișuri.

Lei 500 de vagon: pentru orz, orzoaică, ovăs și făinurile lor, malț și arpacaș.

Lei 400 de vagon: pentru porumb și mălai.

Lei 1000 de vagon: pentru semințe de in, oleaginoase și rapiță, anason și nuci.

Lei 300 de vagon: pentru mei, borceag, mazărice și neghină.

Lei 200 de vagon: pentru tărate, irimic, turtele de in, de rapiță și alte produse agricole întrebuintate ca furaj.

Lei 1000 de vagon: pentru ulei de in, de rapiță, și alte oleaginoase, și

Lei 900 de vagon: pentru mazăre, fasole, linte și alte leguminoase.

*

Inscrierile pentru cerealele lăsate libere la export vor începe în ziua de Vineri 7/20 August numai la administrațiile financiare.

După un anumit număr de înscrieri, se va forma un tablou, care va fi publicat în Monitorul Oficial.

Din totalul de înscrieri, — după ce se vor fi terminat operațiunile de constatare, se va face, la ministerul lucrărilor publice, de față fiind ministrul și o comisiune compusă din agricultori, tragerea la sorti a tuturor înscrișilor dintr'o singură zi și din toată țara, pentru un anumit număr de vagoane, care să poată fi transportate zilnic.

Această operațiune va forma un nou tablou în ordinea ieșirii la sorti, care singură va fi decisă în ceea ce privește acordarea dreptului de vagoane.

Ori cu câte vagoane va fi cineva înscris și eșit la sorti, nu i se va acorda, decât primele 5 vagoane plus câte un vagon de fiecare zecime, adică dacă unul va fi înscris cu 100 vagoane va primi 5 plus 9 fac 14 vagoane.

O dispoziție vexatorie până azi va fi înlăturată mâine, căci se va permite pe viitor înlocuirea cerealelor după necesitățile celui înscris, adică în loc de

grâu se va putea încărcă orz, ovăs, etc., bineînțeles dacă s'a declarat înscrierea lor.

O ușurare foarte simțită se va produce de asemenea prin autorizarea transporturilor cu căruța, din orice punct al țării, către frontieră, — plătindu-se taxa de șosea de 200 lei.

Aceste permisiuni se vor da de către o comisiune din care vor face parte prefectul și inginerul-șef al județului și pe baza unui certificat de constatare, emis de administrația financiară respectivă.

În ce privește chestiunea compensațiilor, dacă se vor mai ivi schimburi de mărfuri pe baza de compensațiuni, asupra tuturor acestor chestiuni se va rosti o comisiune de compensațiuni alcătuită din președintele Camerei de comerț din Capitală, directorul armamentului din ministerul de războiu, directorul serviciului de mișcare dela C. F. R. și un director dela ministerul industriei.

REVISTA FINANCIARA.

Situațiunea.

Sibiu, 19 August 1915.

Nici în săptămâna expirată nu este nimic de seamă de înregistrat asupra pieței internaționale de bani. În Berlin abundența de numărar se menține. Discontul privat cotează $3\frac{3}{8}\%$, pe când în London s'a stabilit la $4\frac{15}{16}\%$.

În piața internă de bani situația este neschimbată, se prevede însă pe finele lunii o intensivă cerere de bani. Discontul privat a cotat pentru cambii vieneze I $3\frac{1}{2}\%$, cambii budapestane I $3\frac{1}{2}\%$.

CRONICĂ.

Necrolog. *Dr. Coloman Széll*, fost ministru-prezident și ministru de finanțe ungar, guvernorul „Băncii de credit ipotecar ungar“ etc. a decedat la 16 crt. în etate de 73 de ani.

*

Anunțarea rezervelor de lemne de foc. Lipsa tot mai simțitoare, în țara întreagă, a lemnului de foc, a acestui articol aproape tot atât de indispensabil pentru oameni, ca și alimentele, a îndemnat guvernul la emiterea unei ordonanțe (Nr. 2972/1915 M. E.) prin care se dispune *anunțarea obligatoare a rezervelor de lemne de foc.*

Sunt obligați a anunța, direct Biroului statistic central din Budapesta, rezervele de lemne de foc asupra cărora dispun, și acelea, ce le vor mai produce resp. cumpără: producții și comercianții de lemne.

Terminul de anunț este maximal 25 August a. c. pentru lemnele deja produse și înmagazinate pentru vânzare, și maximal 8 Noemvrie a. c. pentru lemnele de foc, ce se vor produce resp. importă pentru vânzare în timpul dela 15 August a. c. până la 31 Octomvrie a. c.

În vederea scumpirii exorbitante a lemnului și a uzurei, ce se face deja de pe acum cu lemnele de foc, probabil că prin o nouă ordonanță guvernul va fixa și pentru lemne prețuri maximale și va ordona rechiziționarea lor.

*

Săcară — grâu mestecat. Intr'un proces, în curgere în Budapesta, între o moară și un furnisor de cereale, fiindcă acesta din urmă a furnizat în loc de săcară cumpărată — grâu mestecat, o comisiune de experți a avut chemarea să se pronunțe, că marfa furnisată ca ce se poate cualifică, ca săcară sau ca grâu mestecat? Expertiza a constatat la un vagon 12% grâu, în temeiul căreia a cualificat marfa ca săcară. La un alt vagon a constatat 22% grâu, și a cualificat marfa ca grâu mestecat.

Enunțiația experților în cereale are încâtva însemnătate principială, nu numai fiindcă stabilește, aproximativ, că ce se înțelege sub grâu mestecat, ci și din motiv că la grâul mestecat, ce conține o cantitate mai mică de grâu, trebuie plătit numai prețul săcării, și nu prețul mediu dintre grâu și săcară.

Avuția națională a României este evaluată de d-nul Dr. I. N. Angelescu într'un articol publicat în rev. „Democrația” (Nr. 7 dela 1 Iulie c.) la 26 miliarde de Lei.

Iată cum ajunge autorul la această cifră, socotind: Proprietatea funciară rurală împreună cu pădurile și pescăriile . . . Lei 19,100.000,000
Propriet. funciară urbană (construcții) „ 1,500.000,000
Căi ferate, flotă „ 1,000 000,000
Fond minier „ 1,300.000,000
Fond industrial și comercial „ 5,000.000,000
Metale prețioase, monedă și creanțe asupra străinătății 300.000,000
Total . . Lei 28,200.000,000

din care sumă totală scăzând cel puțin 2,200.000,000 lei pentru datoria publică — cea mai mare parte fiind în mâinile străinilor — și pentru alte creanțe ale străinătății asupra României rămâne valoarea totală a avuției naționale a României cu suma de aproximativ 26,000.000,000 Lei.

Fabrică de munițiuni și arme în România. În București s'a înființat o fabrică de munițiuni și arme, ca societate anonimă pe acțiuni. Capitalul noii societăți este Lei 1.000,000.

Un nou plan de învățământ pentru școale comerciale. La 1 Septembrie a. c. va intra în vigoare la școalele comerciale superioare, în baza unei ordonanțe recente a ministrului instrucțiunii publice, un plan nou de învățământ, chemat a înlocui vechiul plan de învățământ, în vigoare din anul 1895.

Prin noul plan se simplifică și ușurează esențial învățământul. Din obiectele obligate elevii vor primi în viitor instrucție, în toate trei cursurile, maximal 30 de oare a. m. la săptămână; din obiectele facultative maximal 6 oare la săptămână. La obiectele facultative vor fi admiși numai elevii mai capabili.

Obiectele: principiile comerciale s'au încorporat la corespondența comercială, economia națională și cunoștințele de drept; iar unele părți a lucrărilor de birou la corespondența comercială, contabilitate și aritmetica comercială.

O cerere justă și vrednică de apreciat. O revistă agricolă maghiară adresează, într'un număr recent al ei, ministrului agriculturii, rugăminte, să intervină la colegul său dela departamentul războiului, ca întrucât îngăduie starea de războiu, chemarea sub drapel a contingentului ultim de glotași, dela 43—50 de ani, să se amâne până la finele lui Octombrie sau chiar până la mijlocul lui Noiembrie.

Aceasta pentruca generația amintită să poată termina lucrările agricole de toamnă, deci în interesul pâinei anului viitor.

Este nădejde că guvernul va îndeplini aceasta cerere justă și în adevăr deamă de considerare.

SUMAR.

O problemă de rezolvat. — În atențiunea proprietarilor de vite. Chestiunea adunărilor gen. și a bilanțului soc. pe acțiuni. — Exportul cerealelor române. — *Revista financiară*: Situațiunea — *Cronică*: Necrolog. Anunțarea rezervelor de lemne de foc, Săcară — grâu mestecat, Avuția națională a României, Fabrică de muniții și arme în România, Un non plan de învățământ pentru școale comerciale. O cerere ustă și vrednică de apreciat.

„**CODREANA**”,
instituit de credit și economii, societate pe acții în Băsești (Szilágyillésfalva).

CONCURS.

«*Codreana*» instituit de credit și de economii, societate pe acții din Băsești (Szilágyillésfalva) escrie concurs la următoarele posturi vacante:

1. Pentru un post de *contabil* provizor cu salariu de 230—250 cor. lunar.

Dela reflectanți se cere a produce atestate autentice că au absolvat școala ori academia comercială, au praxa recerută pentru a putea conduce independent contabilitatea și a încheia bilanțul, și că posedă limba română, maghiară, eventual și germană în scris și vorbit.

2. Pentru un post de *practicant* cu salariu lunar de 100 cor. Concurenții la acest post au să producă atestat despre absolvarea școlii sau academiei comerciale, și cari cunosc și știu limba română și maghiară, eventual și germană în vorbit și scris; cei cu praxă vor fi preferiți.

Cererile scrise cu mâna lor proprie, și provăzute cu atestatele recerute și asupra etății și praxei au să le înainteze până în 15 Septembrie 1915 la direcțiune. Posturile se recere ca să fie ocupate îndată după alegere.

Băsești (Szilágy-Illésfalva), la 16 Iunie 1915.

(1—2)

Direcțiunea.

„**MARAMURĂȘANA**”,
instituit de credit și economii, societate pe acții în Sighetul-Marmației.

CONCURS.

«*Maramurășana*» instituit de credit și economii, societate pe acții în Sighetul-Marmației publică concurs pentru postul de *contabil*, dupăce contabilul ales, din cauze neprevăzute, nu și-a putut ocupa postul.

Salariul anual 2400 cor., bani de cuartir 600 cor. și tantiemă statutară, eventual adaus de plată.

Dela concurenți se cere absolvarea „Școlii comerciale”, atestat de maturitate, praxă — să poată lucra independent, cunoașterea limbilor română, germană și maghiară și caștiune 2000 cor.

Petițiunile de concurs sunt a se înainteza până în 5 Septembrie a. c., la adresa direcțiunii institutului în Maramarossziget.

Contabilul se alege pe un an de probă.

Postul este de a se ocupa din 15 Septembrie a. c. Sighetul-Marmației, la 11 August 1915.

(1—3)

Direcțiunea.